

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

GUIA PER A L'ACREDITACIÓ DEL PROCÉS D'AVAUACIÓ DOCENT CONTINGUT EN ELS MANUALS D'AVAUACIÓ DOCENT

PART I: AVAUACIÓ INTERNA

© **Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya**
Via Laietana, 28, 5a planta
08003 Barcelona

Primera edició: juliol 2008
Dipòsit legal: B-38.487-2008

SUMARI

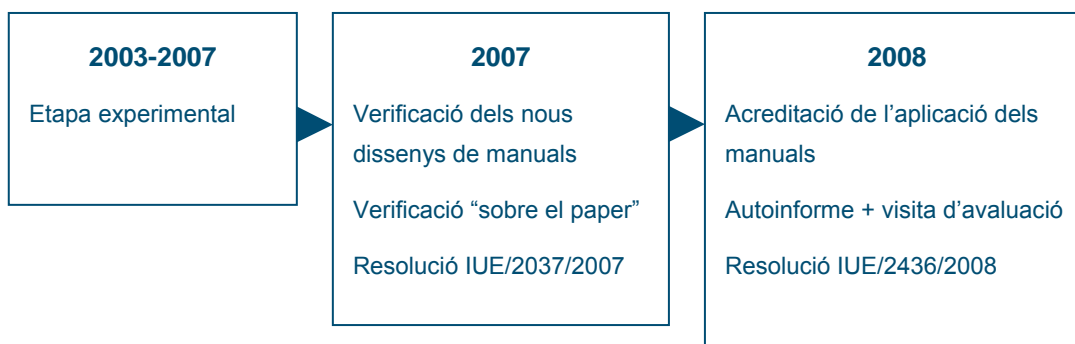
Presentació	4
Context, objectiu i conseqüències	6
Context.....	6
Objectiu i principis del procés d'acreditació.....	7
Conseqüències	8
Procés d'acreditació	9
Fases del procés d'acreditació	9
Calendari.....	11
Annex I. Protocol per a l'elaboració de l'autoinforme d'avaluació	12
Presentació.....	12
Autoinforme de l'aplicació del model d'avaluació docent i dels seus resultats	12
Dimensions d'avaluació	13

PRESENTACIÓ

El **Programa de certificació de l'avaluació dels mèrits docents del professorat** de les universitats públiques catalanes preveu una etapa d'acreditació de l'aplicació dels models d'avaluació docent, que recullen els manuals d'avaluació docent respectius verificats per AQU Catalunya durant el 2007.

Així, el Pla d'activitats d'AQU Catalunya per al 2008 preveu que l'acreditació es durà a terme el quart trimestre del 2008.

La figura següent sintetitza les etapes que ha seguit el programa de certificació dels mèrits docents des que es va posar en marxa el 2003:

Els principis del procés d'acreditació de l'aplicació dels manuals han estat presentats a les universitats. Així mateix, la Comissió Específica per a la Valoració dels Mèrits i Activitats Individuals (CEMAI) n'ha aprovat el procediment i la metodologia.

D'acord amb l'esperit de cooperació i confiança entre els principals agents (Administració, universitats públiques i AQU Catalunya) i l'esforç realitzat en la posada en marxa i l'aplicació posterior de l'avaluació docent a les universitats públiques catalanes, la voluntat d'AQU Catalunya és contribuir a l'enfortiment de les universitats i donar continuïtat a l'experiència acumulada, de manera que culmini satisfactòriament amb l'acreditació de l'aplicació dels models per un període de cinc anys.

Ara bé, els canvis de docència generats pel procés de Bolonya recomanen flexibilitat en l'aplicació dels processos d'avaluació docent. Així, les universitats presentaran anualment un informe d'aplicació del model, que acompanyarà la tramesa dels informes d'avaluació individuals per a la seva certificació, relatius a les convocatòries de mèrits addicionals docents. Aquest informe sobre l'aplicació del Manual o de seguiment permetrà documentar els canvis, les millores, els ajustos, etc. que s'hagin incorporat al model.

Finalment, és important destacar que la fase externa del procés d'acreditació comportarà una visita *in situ* a la universitat, durant la qual caldrà aportar evidències documentals (expedients

individuals) que permetin acreditar que l'avaluació docent es realitza d'acord amb allò que estableix el Manual.

Aquesta guia recull, en el primer apartat, el context, els principis i els objectius del procés d'acreditació i, en el segon, la planificació del procés. Es completa amb els protocols per a cadascuna de les fases del procés.

CONTEXT, OBJECTIU I CONSEQÜÈNCIES

Context

L'article 19.2 de la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya (LUC) estableix que la docència universitària ha de ser objecte d'avaluació i que les universitats, conjuntament amb AQU Catalunya, han de desenvolupar metodologies i programes d'avaluació de la docència en les seves diverses modalitats. Així mateix, l'article 72 de la LUC assenyala que el Govern de la Generalitat pot establir, per al personal docent i investigador funcionari i contractat, retribucions addicionals per mèrits docents, investigadors i de gestió, que s'assignen per mitjà del consell social a proposta del consell de govern, amb la valoració prèvia dels mèrits mitjançant l'avaluació d'AQU Catalunya.

D'altra banda, l'article 140.2.e de la LUC estableix que correspon a la Comissió d'Avaluació de la Qualitat d'AQU Catalunya l'acreditació dels sistemes i els procediments d'avaluació de la qualitat de les universitats, inclosos els que es refereixen a la funció docent del professorat.

En aquest sentit, el Decret 405/2006, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les retribucions addicionals del personal docent i investigador funcionari i contractat de les universitats públiques de Catalunya, fixa el marc normatiu corresponent a les retribucions addicionals de docència, de recerca i de gestió.

Ara bé, amb caràcter previ a la publicació del Decret 405/2006, de 24 d'octubre, i en un context de col·laboració entre la Direcció General d'Universitats, les universitats públiques i AQU Catalunya, es va posar en marxa un projecte d'avaluació de l'activitat docent prenent com a punt de partida els *Criteris generals per a l'avaluació docent del professorat de les universitats públiques catalanes*, aprovat pel Consell Interuniversitari de Catalunya el desembre del 2002, i la *Guia per al disseny i la implantació d'un model institucional d'avaluació docent del professorat a les universitats públiques catalanes*, elaborada a partir del treball d'un grup d'experts. Aquesta guia constituí el referent per tal que les universitats establissin el seu propi model d'avaluació docent del professorat, que quedà recollit en els manuals d'avaluació docent respectius.

Posteriorment, l'any 2003, aquests manuals van ser certificats per la Comissió Específica per a la Valoració dels Mèrits i Activitats Individuals (CEMAI). Així, durant una etapa de quatre anys s'ha realitzat una aplicació experimental dels models d'avaluació docent, que ha posat en relleu la pertinència i l'adequació de l'orientació general adoptada.

Superada l'etapa experimental, i d'acord amb el plantejament consensuat pels principals agents, les universitats públiques, aprofitant l'experiència acumulada, van ajustar els seus manuals d'avaluació docent per a una nova certificació.

En aquest sentit, la CEMAI va acordar, el 22 de juny de 2007, l'aprovació de la *Guia per al disseny i la implantació d'un model institucional d'avaluació docent del professorat a les*

universitats públiques catalanes (2a edició), a la qual s'havien d'ajustar les propostes que presentessin les universitats.

En aquest context, cal destacar que AQU Catalunya va signar un conveni de col·laboració amb ANECA, amb la finalitat que la certificació dels models i dels resultats de l'avaluació de l'activitat docent de les universitats participants en el programa DOCENTIA sigui reconeguda mútuament.

Així, les universitats van presentar les noves propostes de manuals d'avaluació docent, que van ser sotmeses a un procés de verificació. Si bé la decisió final de certificació va correspondre a la CEMAI, en el marc del conveni abans esmentat es va nomenar un comitè responsable de verificar les noves propostes de manuals. Els seus informes van ser traslladats a la CEMAI.

Els informes emesos per la CEMAI contenien condicions (que calia haver resolt abans d'iniciar el procés d'acreditació) i recomanacions (propostes de millora del model).

Això no obstant, la certificació emesa per la CEMAI era vàlida fins a l'acreditació posterior de l'aplicació del Manual; en tot cas, la certificació tenia una vigència màxima d'un any.

Objectiu i principis del procés d'acreditació

L'objectiu del procés d'acreditació és avaluar el funcionament i l'aplicació dels processos d'avaluació dissenyats en el Manual d'avaluació docent de cada universitat. Aquest objectiu descansa en els principis de transparència, satisfacció dels agents i rendició de comptes.

▪ **Transparència**

El procés d'acreditació de l'aplicació del Manual ha de permetre comprovar la "visibilitat" del Manual, els seus processos i els resultats. És a dir, des d'una òptica externa i considerant la perspectiva dels usuaris, s'han de poder consultar públicament al web institucional el Manual i els processos associats a l'avaluació docent (per exemple: protocol d'autoinforme, models d'informes dels responsables acadèmics, models d'enquestes dels estudiants, etc.).

També cal presentar de manera regular informació sobre els resultats del procés d'avaluació.

▪ **Satisfacció dels agents**

En el procés d'acreditació la universitat ha d'aportar evidències, en forma d'autoinforme, sobre el nivell de satisfacció dels diferents agents implicats en el procés (professorat, responsables acadèmics, estudiants, comissió d'avaluació, etc.).

▪ **Rendició de comptes**

Aquest principi fa referència als aspectes que permetran la constatació de l'aplicació del Manual. Així, les universitats presentaran els informes que continguin els resultats i la seva valoració. Cal aportar, per a cada convocatòria, informació sobre el nombre potencial de professors, el nombre de sol·licituds i els resultats de l'avaluació.

Conseqüències

La conseqüència principal serà l'acreditació de l'aplicació del Manual d'avaluació docent de la universitat, per un període de cinc anys.

D'altra banda, caldrà verificar que les universitats han incorporat les condicions i les recomanacions incloses en els informes de verificació (desembre del 2007) als manuals d'avaluació docent respectius.

En el cas que el procés d'acreditació detecti debilitats no greus, la universitat haurà d'elaborar un informe anual de seguiment que acompanyi la tramesa de resultats d'avaluació de cada convocatòria, en el qual s'especificaran les accions correctives. Ara bé, en el cas d'observar una disconformitat més gran, la universitat disposarà d'un període (una convocatòria) per solucionar-la.

Pel que fa al seguiment, les universitats hauran d'acompanyar la tramesa dels resultats individuals de cada convocatòria amb un informe d'aplicació del Manual o de seguiment que permeti contextualitzar canvis, millores, ajustos, etc. que s'hagin incorporat al model, fruit de l'experiència en la seva aplicació.

Finalment, la no-acreditació del model d'avaluació d'una universitat comportaria que l'avaluació del seu professorat fos realitzada directament per AQU Catalunya, d'acord amb els articles 19 i 72 de la LUC, que estableixen que la docència universitària ha de ser objecte d'avaluació. Ara bé, aquest escenari no és desitjable en cap cas. L'eventual no-acreditació no tindrà efectes retroactius en relació amb la certificació dels mèrits docents.

AQU Catalunya farà públics al web els informes d'acreditació de l'aplicació del Manual d'avaluació docent. Els informes contindran el sentit de l'avaluació i les principals conclusions i recomanacions.

Anualment, al final de cada convocatòria, AQU Catalunya elaborarà un informe anual sobre l'aplicació del model d'avaluació docent en el conjunt del sistema, a partir dels informes presentats per les universitats.

PROCÉS D'ACREDITACIÓ

Fases del procés d'acreditació

El procés d'acreditació consta de tres fases:

Fase interna

En primer lloc, les universitats han d'elaborar l'autoinforme sobre l'aplicació del model d'avaluació docent.

L'autoinforme ha de contenir una reflexió sobre:

- a) La informació referida a la incorporació, si és el cas, de les condicions i les recomanacions recollides en els informes de certificació del 2007 i dels eventuais ajustos.
- b) Les dades de resultats i la seva valoració de tot el període d'aplicació 2003-2007.
- c) La valoració dels mecanismes per assegurar la transparència del procés d'avaluació i per garantir-ne la difusió.
- d) La valoració de l'aplicació dels criteris i del procés d'avaluació.
- e) La valoració de la satisfacció dels agents i dels seus resultats.
- f) Les propostes de millora.

Es considera que l'autoinforme ha de ser un document operatiu i sintètic que no excedeixi les vint pàgines. L'annex I d'aquesta guia conté el protocol amb indicacions per tal que les universitats elaborin l'autoinforme.

L'autoinforme serà el punt de partida del treball del comitè extern. Per elaborar-lo, les universitats disposaran de les dades agregades del sistema universitari català relatives als resultats de les convocatòries d'avaluació dels mèrits docents que prepararà AQU Catalunya.

Posteriorment, un cop les universitats hagin elaborat l'autoinforme, caldrà preveure una fase d'interacció tècnica amb les universitats per ajustar-ne, si cal, el contingut.

Fase externa

L'avaluació externa es basarà en les evidències disponibles de la fase prèvia de certificació (informes de desembre del 2007) i també en el contingut dels autoinformes i la visita del comitè d'avaluació extern (CAE).

Es preveu que la visita d'avaluació externa duri un dia. El comitè mantindrà reunions amb els principals agents: comissió d'avaluació de la universitat, gestors del professorat (vicerector de Professorat, directors de departament, degans), professorat i alumnat. En el cas de l'alumnat, caldrà fer les accions per identificar els representants que coneguin els objectius del procés.

Pel que fa al comitè d'avaluació, el perfil del(s) comitè(s) serà similar al perfil del(s) comitè(s) de verificació (2007). Així, sembla raonable identificar sis persones que, repartides en dos comitès d'avaluació, s'encarreguin de les avaluacions externes. Es proposa: comitè 1 —UB, UPF, UdG i UdL— i comitè 2 —UAB, UPC i URV.

Cada comitè estarà format per tres avaluadors:

- **President/a:** acadèmic/a que actuarà amb veu i vot. Serà responsable de presidir i coordinar el procés i responsable final de la redacció de l'informe.
- **Vocal:** acadèmic/a amb veu i vot.
- **Secretari/ària:** persona tècnica d'una agència o d'una universitat. Serà responsable de la redacció de l'informe, d'acord amb les indicacions del president/a i del protocol *ad hoc*.

La selecció dels avaluadors la realitzarà AQU Catalunya tot garantint que no hi hagi conflicte d'interessos entre els avaluadors i els manuals objecte d'avaluació. A més, AQU Catalunya organitzarà sessions de formació amb els experts, mentre que la CEMAI assegurarà l'homogeneïtat dels criteris d'avaluació.

AQU Catalunya comunicarà a les universitats la composició del CAE, el qual durant la visita seguirà el protocol d'audiències/reunions i sol·licitarà evidències documentals (expedients individuals) que acreditin l'aplicació del model. Finalment, el CAE mantindrà una fase d'al·legacions amb la universitat.

Fase final

El comitè extern elaborarà l'informe d'avaluació amb la proposta (favorable/desfavorable) d'acreditació i les principals recomanacions. L'informe s'eleva a la CEMAI.

La CEMAI trametrà l'informe d'acreditació a la universitat, que disposarà de deu dies per presentar al·legacions. Les al·legacions fan referència a defectes en el procés o bé en la documentació; en cap cas no són modificacions de l'autoinforme o del Manual.

Calendari

Es preveu tenir el procés acabat el desembre del 2008. Amb tot, la resolució estableix que, mentre duri el procés d'acreditació, serà vigent el Manual certificat prèviament.

ANNEX I. PROTOCOL PER A L'ELABORACIÓ DE L'AUTOINFORME D'AVALUACIÓ

Presentació

Aquest protocol té l'objectiu d'orientar la tasca del comitè intern que ha d'elaborar l'autoinforme d'avaluació, d'acord amb la Resolució IUE/2436/2008, de 25 de juliol, per la qual es dona publicitat a les instruccions per a la l'acreditació dels manuals d'avaluació docent de les universitats públiques catalanes.

D'acord amb les instruccions de la resolució, la universitat ha d'elaborar un autoinforme de l'aplicació del model d'avaluació docent i dels seus resultats. L'autoinforme ha de contenir com a mínim:

- a) La informació referida a la incorporació, si és el cas, de les condicions i les recomanacions recollides en els informes de certificació del 2007 i dels eventuais ajustos.
- b) Les dades de resultats i la seva valoració de tot el període d'aplicació 2003-2007.
- c) La valoració dels mecanismes per assegurar la transparència del procés d'avaluació i per garantir-ne la difusió.
- d) La valoració de l'aplicació dels criteris i del procés d'avaluació docent.
- e) La valoració de la satisfacció dels agents i dels seus resultats.
- f) Les propostes de millora.

Autoinforme de l'aplicació del model d'avaluació docent i dels seus resultats

Introducció

En aquesta secció l'autoinforme ha d'incloure almenys:

- Una descripció global del procés d'avaluació docent des de la seva posada en marxa i l'impacte en la política de millora de la qualitat docent a la institució.
- El procediment seguit per a l'obtenció de tota la informació necessària per a l'elaboració de l'autoinforme. Així, cal explicitar quins han estat els diferents agents consultats i la representativitat de la seva opinió.
- La composició del comitè intern o dels autors que han elaborat l'autoinforme.
- El procés, si és el cas, que s'ha seguit per a la validació de l'autoinforme per part dels òrgans responsables.

- La valoració, si escau, de l'adequació dels mecanismes d'obtenció de resultats.

Dimensions d'avaluació

A. La informació referida a la incorporació, si és el cas, de les condicions i les recomanacions recollides en els informes de certificació del 2007 i dels eventuais ajustos

En aquesta secció cal que el comitè intern descrigui la incorporació, si és el cas, de les condicions i les recomanacions derivades del procés de certificació del 2007. Així mateix, cal descriure els eventuais ajustos incorporats al Manual, fruit del desenvolupament real del Manual en la convocatòria del 2008.

Així, més que la presentació completa de la nova versió del Manual d'avaluació, cal indicar únicament les modificacions incorporades derivades del procés de certificació del 2007.

B. Les dades de resultats i la seva valoració de tot el període d'aplicació 2003-2007

En aquesta secció cal que s'aportin les dades de resultats i la seva valoració des de la posada en marxa del procés d'avaluació docent.

Així, si la informació relativa als resultats de les convocatòries anteriors d'avaluació dels mèrits docents hagués variat, caldrà aportar-la d'acord amb la taula següent:

Convocatòria								
Universitat	Potencial ¹	Sol·licita	%	Positiva	%	Negativa	%	Positiva potencial

Aspectes d'interès sobre els quals cal aportar informació:

- Motius pels quals els professors que estan en condicions de sol·licitar l'avaluació docent finalment s'abstenen.
- Evolució del nombre de professors que opten per no presentar-se.
- Evolució del nivell d'exigència del model.
- Mesura en què el model d'avaluació docent ha contribuït a la millora de la docència.

Nota: si les dades incloses en aquesta taula són diferents de les dades originals, cal d'indicar-ho.

¹ En relació amb la dada de professorat potencial, cal incloure tant el professorat que està en condicions de participar en l'avaluació com el que procedeix de convocatòries anteriors, amb opció a participar en la convocatòria en curs.

C. La valoració dels mecanismes per assegurar la transparència del procés d'avaluació i per garantir-ne la difusió

En aquesta secció cal que se certifiqui l'existència de mecanismes per assegurar la transparència del procés d'avaluació i per garantir-ne la difusió.

A tall d'exemple:

- El Manual d'avaluació docent està disponible a la pàgina web institucional.
- Estan establerts els comitès d'avaluació i els criteris de selecció de les seves funcions.
- Estan establerts els protocols d'avaluació.
- Estan establerts els mecanismes perquè, si és el cas, la persona avaluada presenti reclamacions sobre els resultats de l'avaluació, i s'indica de quina manera seran tractades.
- Estan establerts els procediments per a la presa de decisions derivades de l'avaluació.
- Estan establerts els procediments per al seguiment de les accions derivades de l'avaluació docent.
- Els responsables acadèmics són informats dels resultats.

D. La valoració de l'aplicació dels criteris i del procés d'avaluació docent

En aquesta secció cal aportar informació sobre l'aplicació dels criteris i del procés d'avaluació, especialment pel que fa als aspectes tècnics de l'avaluació.

A tall d'exemple:

- Dificultats trobades a l'hora d'establir les evidències necessàries per a cadascun dels criteris d'avaluació.
- Establiment de diferències de qualitat entre les diverses evidències.
- Problemes tècnics en l'establiment.
- Identificació de les fonts i els procediments d'informació vàlids i fiables.
- Nivell d'exigència i capacitat de discriminació del model.

E. La valoració de la satisfacció dels agents i dels seus resultats

En aquesta secció cal aportar informació sobre el nivell de satisfacció dels agents implicats en el procés d'avaluació docent i dels seus resultats.

A tall d'exemple:

- L'autoinforme ha d'aportar informació sobre l'opinió dels diferents agents implicats (el professorat, els responsables acadèmics, l'alumnat, els membres de la comissió d'avaluació, els vicerectors, etc.) respecte de l'aplicació del model d'avaluació docent.

- Si escau, es pot aportar informació sobre els mecanismes existents per conèixer el nivell de satisfacció, si es considera que la informació sobre els resultats obtinguts pot estar influïda pels mecanismes emprats.

F. Les propostes de millora

Cal incloure les propostes de millora justificades per a cadascuna de les dimensions avaluades, ja sigui per resoldre els punts febles o per enfortir els punts forts del disseny. En tot cas, cal fer la distinció entre ajustos al Manual i canvis.

En el cas que es proposin canvis que impliquin una modificació substancial del Manual, caldrà aportar-hi les motivacions, i aquests canvis seran sotmesos a avaluació per part de la comissió d'avaluació amb caràcter previ a la seva certificació.